

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Úrscéalta

don Chéad Bhliain

Scoileanna T1

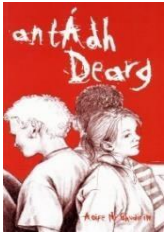
Eochair		
Closleabhar ar fáil 	rLeabhar ar fáil 	Cuid de shraith leabhar
Canúintí na Gaeilge		
U = Canúint Uladh	C = Canúint Chonnacht	M = Canúint na Mumhan

Úrscéalta T1

	<p>Amach (M) Alan Tittley</p> <p>‘Cá bhfuil tusa ag dul?’ arsa mo mháthair liom agus mé in aice an dorais. ‘Amach’ arsa mise. ‘Cá bhfuil amach?’ ar sise. ‘Tá amach an-mhór.’ ‘Amach ansin,’ arsa mise mó mhéar á síneadh agam i dtreo na sráide, ‘tá a fhios agat’. ‘Níl a fhios agam,’ ar sise. ‘Níl a fhios agam ar chor ar bith.’ Úrscéal gairid simplí ó údar a thuigeann aigne an déagóra.</p>
	<p>An bhfaca éinne agaibh Roy Keane? (M) Mícheál Ó Ruairc</p> <p>Imreoir sacair den scoth é Brian. Cheana féin tá scabhtaí de chuid Man. Utd ag léiriú spéise ann. Ach buailtear a athair go dona tinn le hailse. Tosaíonn saol Bhriain ag titim as a chéile. Scéal spreagúil don aoisghrúpa 13 – 15 bhliana, scríofa i nGaeilge nádúrtha shimplí a théann i bhfeidhm ar an léitheoir óg ón gcéad abairt go dtí an abairt dheiridh. Bhuaigh an t-úrscéal seo do dhaoine óga an chéad dhuais i gComórtas an Oireachtais in 2003.</p>
	<p>An Fear a Chuireadh Crainn Eoin Ó Néill</p> <p>Leagan Gaeilge ar <i>L'homme qui plantait des arbres</i> faoi fhear fíorneamhgnách, aoire caorach ar nós leis crainn a chur agus a d'athraigh taobh tíre a bhíodh tur, bánaithe agus gan anam.</p>
	<p>An Sclábhaí (C) Colmán Ó Raghallaigh</p> <p>Saol cruá anróiteach an sclábhaí atá i ndán don Rómhánach óg, Pádraic, nuair a thugtar go hÉirinn é ag Niall na Naoi nGiallach. Ach nuair a thagann a dheis éalaithe tá contúirtí a dhóthain fós roimhe.</p>

An tÁdh Dearg

Aoife Ní Ghuairim

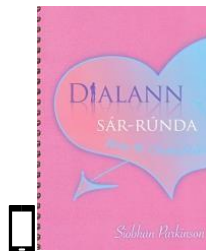
Measann Niall go bhfuil rud éigin aisteach faoin mbeirt strainséirí atá tagtha go hInis Ruairí ach níl a chairde sásta éisteach leis. Ansin buaileann Jeaic leo. Cén fáth a bhfuil sé chomh neirbhíseach sin? De réir a chéile tagann amhras ar na cairde faoi rudaí agus téann siad i mbun fiosruithe. Ach ní thuigeann siad an chontúirt ina bhfuil siad...

Daideo (M)

Áine Ní Ghlinn

Buachaill ar a theitheadh óna thuismitheoirí. Seanduine ar a theitheadh óna pháistí. Castar ar a chéile iad ar an traein go Baile Átha Cliath. Éistean siad le scéalta a chéile. Tuigeann siad a chéile. Cén toradh a bheidh ar an gcairdeas nua seo?

Dialann sár-rúnda (U)

Siobhán Parkinson

An saol atá timpeall uirthi sa chathair, an dráma ó lá go lá, an tuiscint a bhaineann Amy as na heachtraí sin a chuireann í ag scríobh ina dialann phearsanta. Eachtraíocht is ea an saol, nach ea? Grá. Samhlaíocht. Greann. Briseadh beag croí ó am go ham. Daoine fásta nach féidir bun ná barr a dhéanamh díobh. Agus casadh sa scéal, nach bhfuil coinne ar fad leis. Ardscéal. Corraitheach freisin. Oscail agus scaoilfear an rún.

Fáinne Fí Fífi (U)

Meadhbh Ní Eadhra

Nuair a fhágann Fiona Béal Feirste le dul chun na hEilbhéise tá neart eachtraí roimpi – cuid acu a bhfuil sí ag súil leo, cuid eile nach bhfuil súil dá laghad aici leo. Cuirtear bainis a cara, Sabine, go cúl a cinn nuair a bhuaileann sí le Johann, an tEilbhéiseach dathúil. Ní leor bogha amháin a bheith ag Cupid chun a bhfuil de shaigheada an ghrá le scaoileadh sa chás seo. Ach cén mhistéir mhór chasta í seo a bhaineann le Roberto, an hunk Laidineach ón Iodáil atá geallta le Sabine? Céard é is bunús le hamhras an Éireannaigh óig i dtaobh an fhir Iodálaigh chéanna?

	<p>Fuadach (M) Áine Ní Ghlinn</p> <p>Fuadaitheoirí i gclós na scoile... Iníon an ambasadóir i mbaol... Milliún euro sula scaoilfear saor í... An féidir le bleachtairí óga na scoile teacht i gcabhair ar na gardaí? Scéal bleachtaireachta faoi fhuadach páiste. Aicsean, eachtraíocht, nithe agus daoine as a riocht. Insint spreagúil bhríomhar.</p>
	<p>Hiúdaí Beag (U) Eithne Ní Ghallchobhair</p> <p>Bhí Hiúdaí beag ag tarraingt ar naoi mbliana déag d'aois ach lá oibre ní dhearna sé riamh ina shaol. D'fhan sé sa bhaile lá i ndiaidh lae go dtí gur tugadh bata agus bóthar do. Tosaíonn an scéal seo agus Hiúdaí Beag ar tí aghaidh a thabhairt ar an domhan móorthimpeall air, a bhfuil an greann agus an ghruaim i ndán do. Casann sé ar dhaoine aisteacha in áiteanna iontacha ach bíonn an ghrian lena dhroim i gcónaí... Go dtí go gcastar rí na gcat air!</p>
	<p>Hóng (C) Anna Heussaff</p> <p>Tá brón orm. Tá eagla orm. Cabhraigh liom... Is cluiche iontach é Hóng, a imríonn Evan ar a ríomhaire an t-am ar fad. Ach tá imreoir eile, Yin, ag impí air cabhrú léi. Cé hí Yin agus cén fáth go bhfuil eagla uirthi – ní istigh sa chluiche, ach sa saol mór? Conas a chuirfidh Evan, a chara, Rio, agus a dheirfiúr, Síofra, stop le gnó salach in Éirinn agus sa tSín?</p>
	<p>Jimín Mháire Thaidhg (M) An Seabhac</p> <p>Beagnach céad bliain ó céadfhoilsíodh <i>Jimín Mháire Thaidhg</i>, tugann an t-eagrán maisithe seo léargas úr ar an leabhar is aitheanta i gcorpas litríocht Ghaeilge na n-óg. Leagan glanta agus giorraithe de <i>Jimín Mháire Thaidhg</i> a léigh glúine de pháistí scoile Éireannacha, ar baineadh tagairtí don chleamhnas, do chaidrimh idir dhaoine fásta agus don bhás amach as. Filleann an t-eagrán seo ar an mbuntéacs agus tugann sé cuntas níos grinne agus níos greannmhaire ar nósanna agus ar chultúr na Gaeltachta ag tús an fichiú haois.</p>

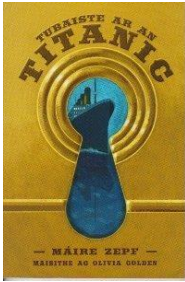

	<p>Lá leis na Lochlannaigh (U) Máire Zepf</p> <p>Tá Cormac agus Brídín ar bís le stopadh tí Mhamó agus Daideo arís. Tá siad ag súil le heachtra spleodrach stairiúil eile tríd an doras draíochta. Ach, nuair a thaistealaíonn siad go Duibhlínn na Lochlannach, tá dainséar agus priacal san aer. An éireoidh leo teacht slán ón chontúirt? Agus cad a gheobhaidh siad amach faoi fhíorshaol na Lochlannach?</p>
	<p>Mairtríoisce (U) Siobhán Parkinson</p> <p>Lá breithe Mara atá ann. Tá trí bliana déag bainte amach aici. Ach an bronntanas a thugann a máthair di ná sraith bábóg mairtríoisce ón Rúis – an saghas bronntanais a gheobhadh cailín beag, agus bábógín amháin acu cailte, fiú. Nuair a théann Mara agus a cara Dorota ar thóir na bábóige is lú, áfach, nochtann eolas nach raibh barúil ag Mara faoi roimh ré.</p>
	<p>Pincí sa Ghaeltacht (M) Áine Uí Fhoghlú</p> <p>Is déagóir réabhlóideach í Pincí agus níl ag éirí go maith lena cuid Gaeilge ar scoil. Níl sí pioc sásta nuair a chuireann a tuismitheoirí chuig an nGhaeltacht í. Sa seanteach ina bhfuil sí ar lóistín tá seomra amháin nach n-úsáidtear riamh. Cloistear fuaimeanna aisteacha i lár na hoíche, feictear scáthanna mistéireacha agus tá scéalta faoi thaibhsí ag gabháil thart. An bhfuil an misneach ag éinne de na déagóirí na himeachtaí scanrúla a fhiosrú? Níor shamhlaigh Pincí riamh go mbeadh an coláiste samhraidh mar seo...! Bhuaigh <i>Pincí sa Ghaeltacht</i> duais i gcomórtais liteartha an Oireachtais 2011.</p>
	<p>Scoil an Chnoic (U) Jacqueline de Brún</p> <p>Seanscoil aisteach rúnda í Scoil an Chnoic. Tá ballaí an halla breac le pictiúir áille, ach is beag duine sa scoil a thugann suntas dóibh go dtí go dtarlaíonn eachtra a osclaíonn súile gach éinne.</p>

 	<p>Séanna (M) Peadar Ua Laoghaire</p> <p>Gréasaí tuaithe é Séanna a dhéanann margadh leis an bhFear Dubh. Ní cheannóidh a bhfuil d'airgead ón bhFear Dubh aige suaimhneas aigne dó. Tá trí bliana déag aige sula dtagann an Fear Dubh ar ais chun Séanna a thabhairt leis. Ach tá cúnamh ag Séanna nach bhfuil an Fear Dubh ag coinne leis. Clasaic chanónda na Gaeilge í seo, leagan ar leith de sheanscéal idirnáisiúnta Faust, le casadh agus críoch gan choinne air. Mórshaothar tosaigh próis na hAthbheochana é, buanchompánach na nglúnta foghlaimeoirí agus eiseamláir stíle agus friotail ar dheacair é a shárú inniu féin.</p>
	<p>Strainséirí (C) Colmán Ó Raghallaigh</p> <p>Bhí Eilí in ann focail áirithe a dhéanamh amach anois; focail ghránna, mhaslacha a chloiseadh sí ó dhaoine sna bailte móra ó am go chéile; focail a bhain léise agus lena cineál, agus a chuir uafás uirthi. Chaithfeadh sí teitheadh ó na focail sin agus ó na daoine dorcha, dainséireacha sin a bhí á scairteadh léi ... chaithfeadh sí rith. Ciníochas ceilte Éireann an lae inniu is cúlra don úrscéal seo le Colmán Ó Raghallaigh faoin gcairdeas a fhásann idir bheirt chailíní óga ó dhá chúlra éagsúla agus a thugann dúshlán na muintire lena mbaineann siad beirt.</p>
	<p>Toraíocht Taisce (M) Mícheál Ó Ruairc</p> <p>Tugann déagóir óg, Peadar Mac Ionraic, cuairt ar an nGaeltacht agus titeann faoi scáth draíochta eachtraí stairiúla smuigléireachta. Ag an am céanna tá fíoreachtraí a shaoil bhaile agus a shaoil féin le réiteach aige.</p>
	<p>Trumptaí Dumptaí agus An Falla Mór (C) Ré Ó Laighléis</p> <p><i>Bhuel... Teastaíonn ó Donald J. Trump falla a thógáil- huth! Is mian leis Hombres agus bad dudes Mheicsiceo a choinneáil amach as na Stáit Aontaithe...</i> Samhlaigh an t-iontas atá ar na Gaillimhigh, Rónán agus Fionntán Ó Conghaile, as ceantar na nOileán, nuair a thagann glaoch ón Teach Bán chucu san oifig i mBostún, lá. Teastaíonn ón Trumpach go ndéanfaidh 'R & F Ó Conghaile Teo.' an falla a thógáil dó... agus tógfaidh.</p>

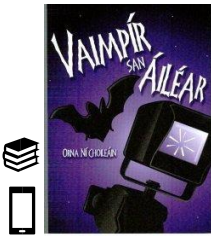

Tubaiste ar an Titanic (U)

Máire Zepf

Is mór an dúil atá ag Cormac agus Brídín in eachtraí stairiúla ach nuair a aimsíonn siad eochair aisteach i dteach a seanmháthar bíonn eachtra i ndán dóibh nach ndéanfaidh siad dearmad uirthi go deo!

Vaimpír san Áiléar (M)

Orna Ní Choileáin

Tá cónaí ar Marius, an vaimpír, in áiléar Ailfí. Gabhann sé timpeall an tí mar is toil leis agus tógann a bhfuil uaidh ón gcófra bia. Níl saol na vaimpíre saor ó thrioblóid nuair a thagann tinneas fiacaile air. Cuirtear leis na deacrachtaí nuair a théann Ailfí chun an stiúideo teilifíse leis na tiripíní. Tá an fhoireann ag iarraidh físeán a dhéanamh de Marius ach an féidir físeán a dhéanamh de Vaimpír?

Vortex (C)

Anna Heussaff

Úrscéal eachtraíochta, lán de theannas is de spleodar. É ag plé le saol samhlaíoch páistí an lae inniu. Gluaisteáin ghasa, cluiche scáileáin agus turais i mórchathracha cáiliúla. Dílseacht cairde, eagla agus misneach. Iad ag tiomáint i gcathair Londan. Luas agus contúirt, naimhde ar a dtóir. Ach go tobann tagann eagla orthu roimh shaol lán de rialacha nach dtuigeann siad.